

Book Review: Sabine Reiner's
“Was ist politisch an der Politischen Ökonomie?
Joan Robinsons Beiträge
zur Politisierung der ökonomischen Theorie”

by
Margit Schratzenstaller

Sabine Reiner's overview of Joan Robinson's lifework presumably would have perfectly met Robinson's idea how to conceive such an undertaking (apart from the fact that she had always opposed to a biography in the conventional sense): The author's methodological approach is it to present the theoretical works of the most important female economist of our century within the context of the prevailing economic situation and to outline relations to the writings of her contemporaries – among others John Maynard Keynes, Nicholas Kaldor, Piero Sraffa and Michal Kalecki. Thus Reiner takes account of one the most fundamental criticisms made by Robinson with respect to neoclassical theory: Namely to formulate assumptions and statements without considering the concrete circumstances and matters of topical interest in economic discussion, in a timeless and sterile manner. Secondly Reiner not only presents Robinson as a brilliant economic theorist but emphasizes that she had above all been concerned about the implications of economic theory for economic policy and its practical scope of action. Robinson had always seen herself as a political economist. And finally the relevance of the works of the famous British economist for today's problems in economic policy is pointed out.

The four main parts of the book, each covering a distinct phase in Robinson's working life, are framed by an introductory and a concluding chapter surveying the development of political economy before and after Robinson's time, respectively. The introduction of the book categorizes Robinson's contributions within economic thought. It already indicates that Robinson has dedicated great efforts to the interpretation of Keynes' theses and to their further development. There is one fundamental difference between the two contemporaries, however: Keynes' final intention was to

restore a functioning individualistic capitalist system by well-directed public interventions. This attitude of the self-declared liberal scientist can be verified by an often overlooked quotation in his “General Theory”: “But if our central controls succeed in establishing an aggregate volume of output corresponding to full employment as nearly as is practicable, then classical theory comes into its own again from this point onwards.” (Keynes 1973: 378) Unlike her colleague Robinson was skeptical regarding the possibilities to create long-term full employment by non-permanent state interventions.

Robinson starts her career as a “furiose Einsteigerin” (“furious debutante”, p. 41) in 1931 with “The Economics of Imperfect Competition”; a treatise which actually was inspired by a fundamental critique of the prevailing neoclassical doctrine. But the attack on neoclassical theory itself remains rather moderate, and Robinson sticks to a purely static perspective – which is the main reason why she dissociates herself from her first scientific essay in later years.

Discussing and taking up Keynes’ path-breaking propositions is the core of the next period. The “junge Kämpferin” (“young fighter”, p. 83) early recognizes the paradigmatic, if not revolutionary, character of Keynes’ criticism of neoclassical dogma which Robinson fully acknowledges and uses as theoretical foundations for her further studies. In particular she concentrates on the following aspects: First of all she identifies and explicitly names –in contrast to Keynes himself– sources of political resistance against employment policy and specific problems connected with it; e.g. the inflationary pressures and the external restrictions domestic expansionary economic policies can encounter. Secondly Robinson is convinced that permanent full employment cannot be achieved in capitalist economies. Therefore she phrases an alternative in 1943, the system of a mixed economy: An alternative which she poses to the proponents of Laissez-Faire as well as to the advocates of New Economic Policy (NEP) in the Soviet Union.

With the end of World War II Robinson retires from her position as a policy advisor for the industrial countries. In the coming years she develops those thoughts which have become a substantial part of the theoretical basis for that branch of Keynesian theory which is labeled as “Postkeynesianism” in the meantime. In particular her contributions to growth theory have to be mentioned, and as the most important one “The Accumulation of Capital” (1956). Central for Robinson’s expositions on growth theory is a scenario which

she calls "Golden Age" and which has entered basically all relevant textbooks on this subject: This scenario is characterized by neutral technical progress, by a population which is constant or growing at linear rates, and by a rate of accumulation which is sufficient to employ the whole labor force. The profit rate remains constant, and real wages increases according to productivity per capita.

From the beginning of the 1950s on Robinson's interest focuses on the socialist countries, and she travels through a number of them, e.g. the former Czechoslovakia, Poland, the Soviet Union, China, North Korea and Cuba. She sympathizes especially with the People's Republic of China whose politics until the Cultural Revolution she perceives as kind of a "third way". Robinson publishes numerous journalistic and scientific articles on the economic and political development of this country. This chapter by the way shows very impressively how this "reife Kritikerin" ("mature criticist", p. 123) who indeed had a strong mind of her own defended her position as a heretic towards all economic paradigms and political convictions although she had to take attacks from all sides.

In 1965 the "Grand Old Dame" (p. 249), who had been teaching economics at Cambridge university for 34 years already, finally is officially rewarded tenure after her husband Austin Robinson has retired. In this phase her attention and her critique are mainly directed at the contemporary reception of Keynesian theory which she reviles as "Bastard Keynesianism". She views the prevailing interpretation by academicians and in textbooks - the "neoclassical synthesis" - as a pure reduction of Keynesian theory to a simplified equilibrium version which omits central assumptions. Most interesting by the way is that Robinson herself holds Keynes at least partly responsible for this interpretation because of the ambivalences and contradictions his own work is full of. Once she remarks: "...there were moments when we had some trouble in getting Maynard to see what the point of his revolution really was." (p. 257).

At times when Keynesian respectively interventionist strategies in general are a priori dismissed as anachronistic the recollection of theories developed by economists like Robinson is most inspiring. Reiner manages to work up and to comment Robinson's occasionally rather complicated expositions so that the central statements become clear and comprehensible without intense studies of Robinson's original writings. Therefore it is desirable that this book finds broad attention, as one urgent wish of the great economist still has to be

fulfilled: “Many of the problems that we used to discuss in the 1930s have been lost from the canon. I hope that a re-examination of the old-fashioned questions will help to clear the way for a more penetrating discussion of the problems of today.” (Robinson 1971:xv)

References

- Keynes, J.M. (1973): *The Collected Writings, Vol. VII: The General Theory of Employment, Interest, and Money*, London/Basingstoke.
- Robinson, J. (1971): *Economic Heresies*, London/Basingstoke.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Δύναμιν εἰς τὴν ἐνότητα

ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ 1936 - 1979

Μελέτης Η. Μελετόπουλος

Έκδοση: 1999, Σελίδες: 160, Τιμή: 3000

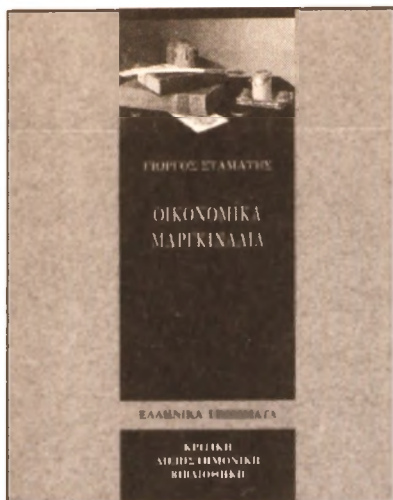
Ισορροπώντας με επιτυχία ανάμεσα στον «ορθόδοξο» κομμουνισμό και τον κρυπτο-αναθεωρητισμό του, χρησιμοποιώντας τα ίδια τα κείμενα του Μαρξ για να ανατρέψει τον κατεστημένο μαρξισμό, ο Ν. Πουλαντζάς έγινε γνωστός στην παγκόσμια διανόηση, κάτι δύσκολο όχι μόνον για έναν Έλληνα στοχαστή αλλά και για έναν Δυτικοευρωπαίο...

Χωρίς αμφιβολία, και παρά τις ορισμένες αντιρρήσεις «περί της μεθόδου» που εκφράστηκαν από δεξιά και αριστερά, ο Νίκος Πουλαντζάς κατέχει ήδη μία εξέχουσα θέση στην ιστορία της πολιτικής σκέψης. Σήμερα, την εποχή των δορυφόρων, των πυρηνικών όπλων και της οικολογικής καταστροφής, οι προτάσεις του φαίνονται πια ανεδαφικές. Αλλά η μελέτη του έργου του είναι απαραίτητο καθήκον για την ολοκληρωμένη κατανόηση της ιστορίας της μεγάλης θεωρητικής και ιδεολογικής ουτοπίας που ονομάστηκε μαρξισμός.

- Ζωοδ. Πηγής 21 & Τζαβέλλα 1, 106 81 Αθήνα. Τηλ.: 3806661 - fax: 3836658
- Γ. Γενναδίου 6, 106 78 Αθήνα. Τηλ.: 3817826, 3806661 - fax: 3836658
- Στοά Ορφέως, Στοά Βιβλίου
Πεσμαζόγλου 5, 105 59 Αθήνα. Τηλ.: 3211246

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Δύναμιν εἰς ἑνότητα

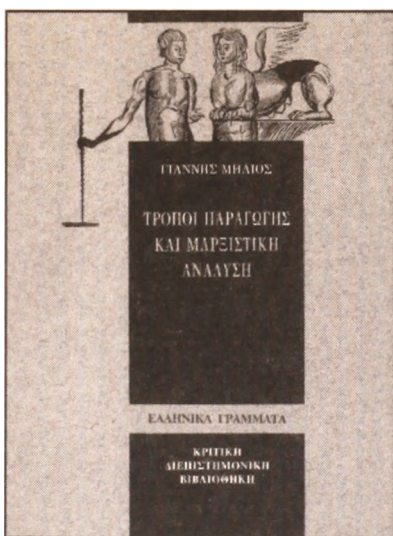
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΑΡΓΚΙΝΑΛΙΑ

Γιώργος Σταμάτης

Έκδοση: 1997, Σελίδες: 202, Τιμή: 2800

Τα ανά χείρας «Οικονομικά Μαργκινάλια» του Γιώργου Σταμάτη πραγματεύονται κατά μαρξιστικά κριτικό τρόπο θέματα όπως: τα αίτια και τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης και της ανεργίας, τα ιδεολογήματα της οικονομικής πολιτικής λιτότητας και αποδόμησης του κοινωνικού κράτους, την πολιτική μείωσης της απασχόλησης που ασκούν οι διευθυντές μεγάλων επιχειρήσεων υπό την πίεση των μεγάλων θεσμικών μετόχων, τις αυταπάτες σχετικά με το ξεπέρασμα της ανεργίας, τα οφέλη μιας υποθετικής εξάλειψης της ανεργίας, τις ιδιωτικοποιήσεις δημοσίων επιχειρήσεων και την επιδιωκόμενη ιδιωτικοποίηση

των κοινωνικών ασφαλίσεων, την επικείμενη «ευελιξία», δηλ. απορρύθμιση, της αγοράς εργασίας, τα ελλείμματα του δημοσίου και του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, τις «πυραμίδες», δηλ. τις αυταπάτες των θυμάτων της οικονομικής κρίσης και της οικονομικής πολιτικής, τις συνέπειες της αυτοματοποίησης της παραγωγής και, τέλος, τις επιπτώσεις μιας υποτίμησης της δραχμής στον πληθωρισμό και στο εμπορικό ισοζύγιο.

ΤΡΟΠΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΜΑΡΞΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Γιάννης Μηλιός

Έκδοση: 1997, Σελίδες: 296, Τιμή: 3800

Το παρόν βιβλίο εξετάζει συγκεκριμένες όψεις της μαρξιστικής θεωρίας, θεμελιώνοντας την άποψη ότι ο Μαρξισμός συνιστά μια τομή στην ιστορία των οικονομικών θεωριών, αλλά και γενικότερα στην ιστορία των οικονομικών θεωριών, αλλά και γενικότερα στην ιστορία των ιδεών και των «επιστημών» που έχουν ως αντικείμενο το κοινωνικό γίγνεσθαι.

- Έρχεται σε ρήξη με τις ανθρωπολογικές φιλοσοφικές αρχές, πάνω στις οποίες οικοδομούνται παραδοσιακά η Πολιτική Οικονομία και οι κοινωνικές επιστήμες.

- Συγκροτεί ένα νέο θεωρητικό χώρο, που διακρίνεται από ένα ιδιαίτερο σύστημα εννοιών.

- Αποτελεί κριτική των κοινωνικών σχέσεων α) διότι αναζητά τις εσωτερικές δομικές σχέσεις και αιτιότητες που τις διέπουν, και οι οποίες δεν είναι ορατές διά γυμνού οφθαλμού· β) διότι αποκαλύπτει ότι οι σχέσεις αυτές έχουν το χαρακτήρα σχέσεων εξουσίας και εκμετάλλευσης, γεγονός από το οποίο πηγάζει και η στρεβλή, αναγκαστικά, μορφή με την οποία εμφανίζονται στην επιφάνεια των κοινωνικών διαδικασιών και αποτυπώνονται στη συνείδηση των ανθρώπων-φορέων των κοινωνικών πρακτικών.

• Ζωοδ. Πηγής 21 & Τζαβέλλα 1, 106 81 Αθήνα. Τηλ.: 3806661 - fax: 3836658

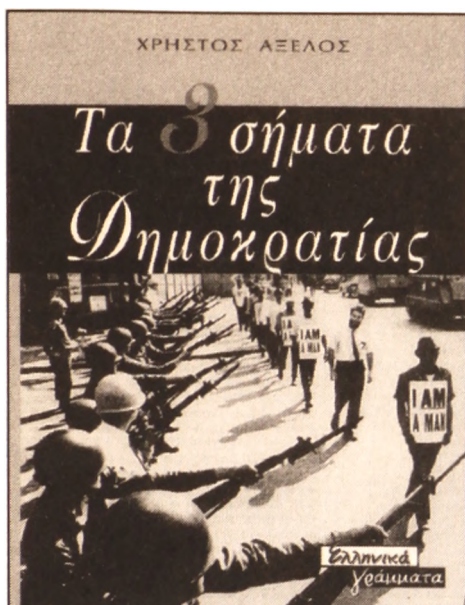
• Γ. Γενναδίου 6, 106 78 Αθήνα. Τηλ.: 3817826, 3806661 - fax: 3836658

• Στοά Ορφέως, Στοά Βιβλίου

Πεσμαζόγλου 5, 105 59 Αθήνα. Τηλ.: 3211246

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Δύναμις στη γνώση

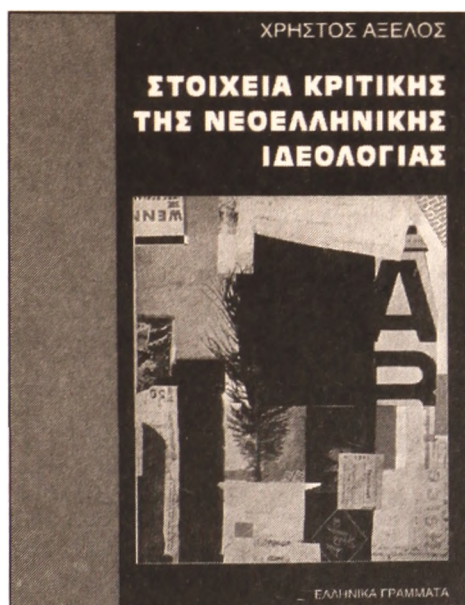
ΤΑ 3 ΣΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Χρήστος Αξελός

Έκδοση: 1999, Σελίδες: 258, Τιμή: 2800

Το δοκίμιο τούτο ξεκινά από την ερμηνεία του βιβλίου Γ του Αριστοτέλη τα *Πολιτικά*. Υποστηρίζει ότι η τελείωση της δημοκρατίας προϋποθέτει όχι μόνο το σεβασμό των δημοκρατικών θεσμών αλλά και την πολιτικοποίηση του ανθρώπου. Συνυφαίνει, λοιπόν, την παραδεδομένη θεωρία της δημοκρατίας:

- με σταθμούς και πτυχές της ιστορίας της θεωρίας της δημοκρατίας
- με το βασικό θέμα της ηθικής φιλοσοφίας το οποίο αφορά τη σχέση ανάμεσα στις διανοητικές και τις ηθικές αρετές
- με τον προβληματισμό περί ανθρώπινης επιθετικότητας.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑΣ

Χρήστος Αξελός

Έκδοση: 1995, Σελίδες: 168, Τιμή: 2500

Είναι σχεδόν κοινή συνείδηση ότι στην ελληνική βιβλιογραφία οι καρποί της μελέτης στον τομέα των ανθρωπιστικών σπουδών, της κοινωνιολογίας και της φιλοσοφίας υστερούν, τις περισσότερες φορές, συγκρινόμενοι με επιτεύγματα της λοιπής Ευρώπης και της Αμερικής. Το φαινόμενο είναι, κατ' αρχήν, ανεξήγητο, δεδομένου, πρώτον, ότι η προώθηση αυτών των περιοχών της επιστήμης δεν προϋποθέτει μεγάλα χρηματικά κοντύλια, και δεύτερον, ότι σημαντικό μέρος των πηγών είναι γραμμένο στην ελληνική γλώσσα. Πώς επηρεάζεται αρνητικά –και ιδεολογικά– η ανέλιξη του ερευνητικού πνεύματος; Ο προβληματισμός του τρόπου κατά τον οποίο γίνεται η

πλατιά πρόσληψη της ελληνικής ιστορίας από την Κοινή Γνώμη οδηγεί στο θέμα «η ιστοριογραφία, τα είδη της και ο εξευτελισμός τους». Το δοκίμιο παρουσιάζει την αγνοημένη θεωρητική και κριτική, δηλαδή αντιπαραδοσιακή παράδοση, το κέντρο της οποίας αποτελούν ο στοχασμός και το έργο του Δημήτρη Γληνού.

- Ζωοδ. Πηγής 21 & Τζαβέλλα 1, 106 81 Αθήνα. Τηλ.: 3806661 - fax: 3836658
- Γ. Γενναδίου 6, 106 78 Αθήνα. Τηλ.: 3817826, 3806661 - fax: 3836658
- Στοά Ορφείας, Στοά Βιβλίου
Πεσμαζόγλου 5, 105 59 Αθήνα. Τηλ.: 3211246

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Δύναμεις της Γνώσης

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΣ ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ

Γιώργος Ρουσόπουλος

Έκδοση: 1999, Σελίδες: 216, Τιμή: 4000

Στα προγράμματα θεμελίωσης των μαθηματικών στον εικοστό αιώνα ακολουθούνται δύο φιλοσοφικοί δρόμοι: ο μαθηματικός ρεαλισμός και ο μαθηματικός αντιρεαλισμός. Το πρόγραμμα θεμελίωσης των μαθηματικών, που υποστηρίζεται φιλοσοφικά από τον μαθηματικό ρεαλισμό, συνδέεται με το έργο και τις απόψεις του Hilbert, του Goedel, του Wang, του Quine και των επιγόνων του ενώ το πρόγραμμα θεμελίωσης των μαθηματικών, που υποστηρίζεται φιλοσοφικά από τον ιντουισιονισμό (αντιρεαλισμός), συνδέεται με το έργο και τις απόψεις του Brouwer, του Heyting, του Dummett κ.ά.

ΤΙ ΠΙΣΤΕΥΕΙ ΑΥΤΟΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΙΣΤΕΥΕΙ;

Umberto Eco

Έκδοση: 1998, Σελίδες: 168, Τιμή: 3200

Με απόλυτη διαλεκτική ελευθερία και χωρίς ενδοιασμούς απέναντι στους αμοιβαίους ρόλους και τα αξιώματα, ένας πρίγκιπας της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και ένας λαϊκός, υπόδειγμα υψηλής κουλτούρας, αντιπαραβάλλονται πάνω στις θεμελιωτικές αξίες –όλες σχεδόν για επαναθεμελίωση– του σύγχρονου ανθρώπου.

Τέσσερα θέματα πάνω στις κρίσιμες αμφιβολίες του τέλους της χιλιετίας: η νέα και σύγχρονη «Αποκάλυψη» του Δύο Χιλιάδες, από τη λαϊκή προοπτική και από την εκκλησιαστική· τα σύνορα της ανθρώπινης ζωής κατά τη θεολογική παράδοση· ο κοινός νους, η θεολογική πρόκληση, οι καθορισμοί και περιορισμοί που έχουν επιβληθεί στις γυναίκες· και τελευταία επιτέλους η πίστη.

- Ζωοδ. Πηγής 21 & Τζαβέλλα 1, 106 81 Αθήνα. Τηλ.: 3806661 - fax: 3836658
- Γ. Γενναδίου 6, 106 78 Αθήνα. Τηλ.: 3817826, 3806661 - fax: 3836658
- Στοά Ορφ έως, Στοά Βιβλίου

Πεσμαζόγλου 5, 105 59 Αθήνα. Τηλ.: 3211246

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Δένδρουν σὺν ἔνδρῳ

- Εκδόσεις:** • Ακαδημίας 88, 106 78 Αθήνα τηλ. 33 02 415, 38 20 612 - fax 38 36 658
- Βιβλιοπωλεία:** • Ζωδ. Πηγής 21 & Τζαβέλλα 1, 106 81 Αθήνα τηλ. 38 06 661 - fax 38 36 658
- Γ. Γενναδίου 6, 106 78 Αθήνα τηλ. 38 17 826, 38 06 661
 - Στοά Ορφέως, Στοά βιβλίου Πεσμαζόγλου 5, 105 59 Αθήνα τηλ. 32 11 246
 - Θεσσαλονίκη: Κ. Μελενίκου 30, 546 35 τηλ. 245 222, 245 950 - fax 245 222

ISSN 1108-1384

Τιμή: 2.600 δραχ.